

سخن سردبیر

آلودگی هوای شهرها، آزموده را آزمودن!

حال و روز هوای شهرهای بزرگ ایران خوش نیست! و این را می‌توان از تعداد روزهای آلوده، بیماران تنفسی و سایر بیماری‌های ناشی از هوای آلوده و آمارهای رسمی به دست آورد! و همه می‌دانیم که راه حل آلودگی هوا چندبعدی، چند جانبه، چند مقیاسی و دراز مدت است و برای شروع الان هم دیر است! با این حال، این موضوع توسط دستگاه‌های مسول رفع یا مدیریت آلودگی هوا کمتر مورد تاکید قرار می‌گیرد و در این روزها خیلی‌ها همه کاری که انجام می‌دهند دعا برای نزول باران است. و انسان می‌ماند که تا کی باید روش‌های غلط زندگی و مدیریت تکرار شوند و همچنان در انتها دست به دامن دعا شد که این بار نیز خداوند باران رحمتش را نازل فرماید تا برای مدتی کوتاه شر آلودگی هوا از سر شهروندان کم شود. شرایط اقتصادی خوبی در کشور حاکم نیست و شاید جناح‌های رقیب نیز بیشتر حواسشان به کسب قدرت سیاسی معطوف شده باشد و محیط اطراف کشور عزیزمان ایران نیز با همسایگانی در بر گرفته شده است که برخی از آنان اگر از بار مشکل نمی‌کاهند، باری بر آن می‌افزایند! با این حال، باز نمی‌توان انگشت نشانه را به سوی قضا و قدر و عوامل بیرونی گرفت و آن‌ها را مسبب آب و هوای آلوده دانست! در شهر مکزیکوسیتی برای کاهش بار آلودگی، علاوه بر اجرای روش‌های بسیار، بر روی ستون‌ها در شهر گیاهان خزنده و بالارونده می‌کارند تا هوای شهر پاک تر شود. در کشورهای دیگر، علاوه بر مدیریت ترافیک و اجرای روش‌های کاهش آلودگی، بر تراکم ساختمان‌ها و وجود فضای سبز میان آن‌ها نظارتی جدی به عمل می‌آید و مهمتر آن که صنایع آلاینده در مسیر باد قرار داده نمی‌شوند تا آلودگی ناشی از آن‌ها بر سر شهرنشینان هوار نشود و ما در این موارد درست برعکس عمل نموده ایم!!

برای نمونه شهر تهران را در نظر بگیرید. این شهر آنقدر رشد و توسعه یافته و آنقدر در آن تراکم فروشی شده که در کمتر منطقه‌ای جایی برای پارک خودروهای شهروندان در کوچه و خیابان یافت می‌شود و از این رو، به طریق اولی داشتن فضای سبز در هر کوچه و محله دیگر جزو آرزوهای محال است! و البته که این خیل عظیم خودروها وقتی به حرکت درآیند آلودگی هوا نیز تولید می‌کنند! و آنقدر برای شهر تهران جاذبه‌های شغلی و درآمدی فراهم شده است که هر روز خیل عظیم جوانان از شهرهای مختلف به سوی آن رهسپارند تا برای خود شغل و آینده‌ای دست و پا کنند و باز هم این چرخه معیوب به راه کج خود ادامه می‌دهد! و شگفت‌آورتر این که در این میانه، سایر شهرهای کوچک تر نیز در حال آزمودن آزموده تهران هستند! جالب است که در این هیاهوی آلودگی هوا و دردهای ناشی از آن، ما تنها هفته منابع طبیعی و روز درختکاری داریم! گویی در میانه یک طبیعت بهشتی زندگی می‌کنیم که کمترین آسیب‌ها نیز به آن وارد نشده و تنها یک هفته تلاش برای رفع اندک آسیب‌های وارد به آن نیاز است!

چه باید کرد؟؟ آیا در قیامتی از مشکلات قرار گرفته ایم و زمانه پرآشوب فرصت فکر کردن در خصوص محیط زندگی و بهبود آن را از ما گرفته است و اولویت‌های بزرگ تری برای شهرها و کشور وجود دارد؟؟ اگر چنین فکر می‌کنید، پس حدیثی از پیامبر مکرم اسلام در این خصوص بسیار راهگشاست!

مُحَدَّث نوری روایتی را از پیامبر اسلام (ص) در خصوص «درختکاری» ارایه نموده است. حضرت فرمود:

"إِنَّ قَامَتِ السَّاعَةُ وَفِي يَدِ أَحَدِكُمْ فَسِيلَةٌ، فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ لَا يَقُومَ السَّاعَةَ، حَتَّى يَغْرِسَهَا فَلْيَغْرِسْهَا [۱]؛ اگر عمر جهان پایان یابد و قیامت فرارسد و یکی از شما نهالی در دست داشته باشد، چنانچه به قدرکاشتن آن فرصت باشد، باید آن را بکارد".

آیا وضعیت ما اکنون قیامت گونه است؟ البته که خیر! آیا این حدیث با آلوده نمودن شهرها به دست خود و سپس دعا برای رفع آن نسبت و قرباتی دارد؟ البته که خیر! آیا این حدیث با اولویت‌دهی کمتر به آلودگی هوای شهرها و رسیدگی به امور دیگر شباهتی دارد؟ باز هم خیر! چه باید کرد؟؟ راه حل، چندانکه، چند بعدی، چندمقیاسی و دراز مدت است و در آن هم مسولان و هم مردم همگی باید باهم عوامل به وجود آورنده این آلودگی‌ها را شناسایی کنند و همگی با هم برای کاهش و رفع این عوامل از همین امروز دست به کار شوند.

دکتر عبدالرسول سلمان ماهینی

[۱] مستدرک الوسائل، ج ۱۳، ص ۴۶۰، حدیث ۱۵۸۹۴.